

EL POBLE: CATALA

5 Cts.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 4 pesetas trimestral
PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 pesetas trimestral

ANY VII • Barcelona, dimecres, 29 de juny de 1910 • NÚM. 193
REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ: RAMBLA DE LES FLORS, 14, PRAL. TELEFON 723

PREUS DE SUSCRIPCIÓ
CATALUNYA Y NACIONS IBERIQUES: 4 pesetas trimestral
PAISOS D'UNIO POSTAL: 5 pesetas trimestral

5 Cts.

Societat Anònima Arnús-Garí

Carrer Nou de Sant Francesc, núm. 7 - Barcelona
Gerents: Don Mannel Arnús y Don Josep Garí
Compra y venda al comptat de rendes públiques y obligacions nacionals y estrangeres
Execució d'ordres de Borsa - Descompte de cupons

GRAN HOTEL "MALLORCA-BARNILS,"

PROPIETARIS: JOSEPH BARNILS - CONQUISTADOR, 18, PALMA
Servei esmerat - Habitacions de primer ordre - Comoditats - Convenient a excursionistes y viatjants

BALNEARI DE SAN VICENTE - Seu d'Urgell

Aigua sulfurosa termal. Herpes. Reumatisme. Escrófula. Pell y Pit. Clima sec. Mil m. d'altura. Bon confort. Automòbil des de Calat, combiat tren surt d'aquesta 715. Detalls: Carme, 23, i.e., y Tapineria, 42, botiga

ALIMENT COMPOST

Patent 42,264
ALIMENT NATURAL: e i més RECONSTITUENT, PUR, ECONÓMIC
y COMPLET d'aquest sigle. - Farmacies, Drogueries y Ultramarins. - Fàbrica, Girona, c. Clavé. Dtor. M. Furest. - Agent: J. Santiveri, Call, 22, Barcelona.

GRANS MAGATZEMS EL SIGLO

ÚLTIMS DIES
de la
Exposició especial y venda
Articles d'estiu

GRANS OCASIONS

Bateria de cuina - Centres - Floreros - Cuberts
Ganivets - Jocs de cervesa - Salers - Gerros
Maduixeres - Serveis de cristall
Vaixelles - Jocs de cafè - Dolseres
Sombrilles - Bastons - Rellotgeria - Joieria
Perfumeria - Cenatxos de pell - Caixes paper
Cistells - Mobles - Quadros - Bustes - Fotografia
Pintura, etc., etc.
GEMELOS PERA CAMP
Preus excepcionals
durant els dies d'Exposició

Balneari de Caldes de Bohí

LLEIDA-TREMP
Aigües sulfuroses a 55°
assogades, ferruginoses y alcalines

Altitud sobre'l nivell del mar: 1,500 metres

Indicades contra Reumatismes, Gota, Artritis, Escrófuls, Anèmies, Paràlisi, Dispepsies y afeccions de les vies respiratòries. - Estufa natural sulfurosa a 42° única a Espanya. - Servei esmerat.

Administrador: Antoni Saurina (a) Canaleu, de Tremp. - Itinerari: desde Tàrraga (línia del Nord) fins a Tremp y Pobla de Segur ab automòbil de servei públic; per Aragó, fins a Benifar y Benabarre, també ab automòbil; per Fransa fins a l'estació de Marignac y d'allí per Viella a Caldes.

LA BANCA ARNUS SUCESSORA DE

continda en el local del PASSATGE DEL RELOTGE, exercint els negocis de BANCA y BORSA, als quals s'ha dedicat desde sa fundació per D. EVARIST ARNUS, en 1846, y que va seguir desde 1891, la societat "M. Arnús y C.", avui en liquidació.

Màquines pera cosir Màquines pera fer mitja Santasusana

ABANS: CARME, 34
ARA: CARME, 40
CANTONADA CARRER DE DOCTOR DOU

La qüestió religiosa

«No hi ha qüestió religiosa», deien en aquests mateixos dies els nostres ultramontans. Així també els patrons antibreueristes afirmen que no hi ha qüestió social y els enemics de l'autonomia de Catalunya diuen que no hi ha qüestió catalana.

Sí: a Espanya, per desgracia, hi ha qüestió religiosa. Y els que la provoquen, els que l'enverinen, són totjunt aqueixos elements que contra tota evidència s'empenyen en negarla. ¿Se vol una prova més clara y alhora més trista, de l'existència de la qüestió religiosa, que l'irada protesta de l'episcopat y dels catòlics intolerants contra les minses disposicions del Canalejas, que ni tan sols poden ésser apropiadament qualificades d'anticlericals?

El nostre bisbe y els nostres ultramontans no volen, no poden consentir que a Espanya s'implanti en lo relatiu a matèries religioses, una part, una petita part del règim civilista que regeix y avança en totes les nacions civilitzades. Lo que els catòlics de tot Europa accepten, lo que accepta la Santa Seu pera les altres nacions, no es acceptat a Espanya. Els clericals espanyols són, en efecte, de la pitjor mena que's coneix.

A les nacions protestants, a les nacions cismàtiques, fins a les nacions musulmanes, els catòlics defensen les seves llibertats religioses. En canvi, regatgen les llibertats religioses dels altres cultes en les nacions ont dominen, y a Espanya arriben fins a volgueria negar.

Què ha fet fins ara el Canalejas? Ha fet inscriure en els registres dels governs civils les associacions monàstiques y catòliques ostentant signes exteriors. Què ha anunciat? Ha anunciat que's disposava a negociar ab el Vaticà la reducció del nombre crescutíssim de convents establerts en aquest país. Y per això, que tot plegat representa una engruna del programa laicisador que guanya terreny en tot el món, els fanàtics espanyols, desde les columnes de «El Correo Español», fan la menassa gens evangèlica de vessar més sang que aigua porta l'Ebre en els dies de ses més grans riades. Així compleixen els nostres violents catòlics traduccions les doctrines del Crist.

Y encara diuen que a Espanya no hi ha qüestió religiosa? Si els la duen en sí mateixos, en el seu cor fanàtic y odiador, en el seu cervell petrificat, en la mala sang de les seves venes...

Acció Política y Social

(En aquesta Secció publicarem l'anunci de tots els actes que celebrin els Centres d'Esquerra de Barcelona, y dels quals ens donguin avís anticipat)

C. N. R. del districte IV. - El pro-piament dissabte, dia 3, se celebrará en aquest Centre un gran acte polític en honor del regidor nn Manuel Rius y Rius, per la seva enèrgica actitut en la qüestió de les festes.

Oportunament se donaran més detalls de dit acte.

De Madrid estant

La paraula sincera

Ahir un diputat, en Pérez Asencio, home que no té altra historia política que la d'haver intervingut en el brut assumpte de la Caixa d'Estalvis de Jerez, mitg taranudejant va dir an en Pau Iglesias: «S. S. tampoc es obrero, Vive a expensas de ellos y les explota...»

En Pau Iglesias va creure del cas contestar-li avui y ho ha fet a primera hora de la sessió d'aquesta tarda, parlant breument. El seu discurs no ha durat més enllà de deu minuts. Però han sigut deu minuts solenns. La veu resaca, calenta y noble del jef dels socialistes espanyols, per espai de tan curt rati ha tingut el monopoli de tots els cors y de totes les consciències. Fins dels estons de la majoria han sortit vents d'aprovació y aplaudiments de sinceritat.

En Pau Iglesias ha explicat sense efectismes ni exageracions la historia de la seva honrada pobresa.

El partit socialista li va fer deixar el treball manual pera que's dedicés en absolut a la propaganda, als assumptes del partit y a escriure el periòdic orgue de la federació obrera.

Per aquestes feines li van senyalar quatre duros cada setmana, després cinc, més tard sis. Avui ne cobra nou, nou duros, cada setmana pera mantenir a la seva familia, pera que visqui y vesteixi, com a retribució de divuit hores de treball al dia.

En Pau Iglesias no ha volgut explicar que quan en Maura y l'Azcarate volien nomenarlo jefe de secció de l'Institut de Reformes Socials ab dos mil duros de sou l'any, va contestar rebutjant, perquè creu que si cobrés un sou de l'Estat, trairia la confiança del seu partit, d'aquest partit que'l paga ab nou duros cada setmana.

Això no ho ha dit en Pau Iglesias; però tota la Cambra ho sab y quan avui ha parlat l'home Auster de les seves penúries econòmiques, protestant de que'l senyor Pérez Asencio l'hagi insultat tractantlo de vividor, majoria y minoria se han commogut y fins els correligionaris de l'interruptor han tingut un homenatge de respecte y d'admiració, envers la sinceritat del leader socialista.

Els homes de la majoria se'l miraven an en Pau Iglesias com qui mira a un ser sobrenatural.

Un home que viu ab nou duros a la setmana!

En Lluís Morote ho deia pels passadissos:

«La Cámara en peso debería exigirle que explicase cómo realiza este milagro!»

En Pau Iglesias ho va sentir-ho, y contestà:

«Voy a explicárselo. Comiendo dos semanas con lo que usted gasta en un almuerzo y viviendo todo un mes con lo que el conde de los Andes se juega en una postura de bridge».

Madrid, 25 juny.

L'HOMENATGE

an en Rius y Rius

Per l'Homenatge

Quan vaig llegir el vostre article, Pere Corominas, tota la meua sang de jove va bullir ab una generosa ardència. La humil part que jo pogués tenir en l'homenatge l'havien ben bé conquistada les vostres paraules totes plenes de serenitat y de sentiment. No l'haguera exterioritzada, perquè crec que no es possible traduir en paraules certs afectes, però ja que altres joves us han endressat la seva adhesió entusiasta, com lo que abans haguera resultat petulancia avui poguera interpretar-se per algú com indiferència, per això parlo.

Pera mi, en Manuel Rius y Rius té en la seva personalitat un altíssim valor representatiu. Al seu propi cos, aplega la gloria d'un nom inolvidable, d'una tradició d'amor y sacrifici pera Barcelona. Y aquesta gloria y aquest sacrifici són en el qualcom més que una recordança, viuen en ell; en cada acte de la seva vida pública en la qual les amargors que recull y les calumnies que vilment volen llençarli a la cara els enemics covaris, sembla que's tornen una esplendent aurora al voltant del seu nom prestigiós. La seva paraula jove y vibranta sembla que trobi sempre un murmul d'adhesió y es perquè en ell parla tota una Ciutat que ja n'està cansada de veure explotacions y vergonyes. En ell la tradició de la Ciutat del pare y el somni de la Ciutat de demà s'ajunten y clamen pera esborrar el present d'oprobri...

Barcelona jove: que no pugui dir-se de tu que ets desagradat: el culte an els Héroes y an els Patrias ha enaltit sempre el nom de les ciutats y ha coincidit ab la seva grandesa, perquè significa un estat d'Amor. Mira que per amor a tu en Rius porta una vida d'amargures y sacrificis. En Rius es el més jove dels teus representants y es a l'ensenyament verb dels quals volen ben forta y florentina, d'aquests que per amor a tu y an ell, apleguen avui el llur entusiasme teixint una garlanda d'espíritual homenatge y posen en els esperits llurs un fort propòsit d'imitació y perseverança en la tasca salvadora y honrada per ell empresa.

Barcelona jove: no hi restis indiferent davant d'aquest homenatge. Mira que en aquest període de tristesses cal molt amor y molta llum.

ALBERT DE QUINTANA

An en Rius y Rius

Permeteu, amic Rius, que desde aquestes columnes m'uniexi a l'homenatge que en Pere Corominas, desde aquest diari, ha proposat fervor.

La meua veu, malgrat ésser feble, s'ajunta a la vibrant y potentia den Corominas y vos endressa la més coral salutació, felicitantvos per la tasca que heu desentorad en aquest Ajuntament.

Desprecieu, amic, an aquella gent com els Vinateix y Santamarías, que han empres desde les columnes d'un diàleg, una campanya d'insidies y mentides pera tacar el vostre honorat nom, y seguit endavant, descobrint a la fas del poble de Barcelona les malifetes realitzades per una majoria imposada a la ciutat catalana, per voluntat d'un home que es indigne de portar al Congrés la nostra representació.

Crec que recordareu el dia que vaig tenir l'honor de conèixer-vos, va ésser pocs dies abans de les eleccions en les quals, per una grossa majoria, quedareu elegit regidor pel districte vuit.

Desde aquell dia, he sentit per vos una viva simpatia, que us demostro de la manera més senzilla possible, unitime an aquest homenatge.

Disposau de vostre afectísim

ERNEST MATONS

Informació política

Opinió justa

L'estimat confrare reussenc «Foment» escriu, ab motiu del conflicte clerical, les següents encertades paraules:

«Per totes aquestes y altres causes ens trobem ab un regim ont s'igualen les forces de la oposició ab els governants. Les grans ciutats y les comarques industrials són eminentment republicanes; en els pobles rurals d'última categoria hi trobareu un contingut humà que no es res o es carlista per tradició; el clericalisme ha invadit els palaus y les cases senyorials com a últim recurs de la seva ambició, avui del tot impopular. Tots aquests elements socials que estan en pugna, se troben amuralats, no cedint un pas a l'enemic. Qui hauria d'armonisar-ho, l'Estat polític, no té conciencia de la seva missió perquè també es representatiu d'una secta intranzigent que's defensa de se pròpia.

En definitiva s'haurà de fallar, aquest plet social y polític d'Espanya, per la violencia. No hi ha altre remei. Ningú s'estima pera res l'artificiosa pau que distreu; per això, no'ns ha sorprès gens l'actitut bèlica de les dames catòliques de l'aristocràcia madrilenya contra'l Govern, qualificat de Jacobí per l'iniciació de insignificants reformes d'ordre liberal. Aquestes aristòcrates de segor que prefereixen l'invasió dels seus palaus per les turbes revolucionaries a que, dintre la legalitat establerta, se donguí solució a les modernes qüestions polítiques y socials que preocupen al món.

En dita lletra ens diuen els companys parisenques que envien un salut fraternal als republicans catalanistes de Barcelona». En nom del grup firmen la postal els amics Díaz-Capdevila, E. Dutrem, J. Comas, H. Estrada, R. Miró, J. Corominas, P. Vinyas, H. Serrat y R. Casanovas.

En nom propi y en el de tots els correligionaris, agraim als bons companys de París, el seu afectuós record.

La primera anirà a càrreg den F. Cafiadas ab el tema «Orientacions polítiques del socialisme».

Els catalans de París

El grup «Acció» ha organitzat una serie de conferències de caràcter polític y sociològic que tindran lloc tots els dijous al carrer de Mercaders, 26, principi.

La primera anirà a càrreg den F. Cafiadas ab el tema «Orientacions polítiques del socialisme».

Conferències socialistes

El grup «Acció» ha organitzat una serie de conferències de caràcter polític y sociològic que tindran lloc tots els dijous al carrer de Mercaders, 26, principi.

El senyor Carner

Copiem del nostre estimat colega de Olot «Ciutat»:

«Disabte de l'altra setmana tinguerem el gust de rebre la visita de l'exdiputat per Vendrell y correligionari nostre don Jaume Carner.

Als pocs moments el local del Centre fou pleit pera hostatjar-hi al gran nombre de concorrents que, socos y no socis, s'hi congregaren pera saludar al defensor de les llibertats de Catalunya, de la República y del Nacionalisme.

Y tots els dies que'ns visità fou així; fins el dia que, ja més reposat de la dolencia que l'aqueixava y que l'obligà a buscar el repòs, ens donà comiat ab l'arreuveure de que prompte tornaria, prometenet treballar pera remoure l'opinió d'aquest districte.

En Jaume Carner, que per sa delicada salut no pogué, ben a pesar seu, donarnos una conferència, que prometé per altre

La Conferència den Junoy a Lleida

Punts de vista de la política catalana

A la Joventut Republicana de Lleida, el senador federal nacionalista, don Emili Junoy, hi donà el disabte passat una conferència, desenrotllant el tema que serví de subítol an aquestes ratlles. Ne donarem un extracte ben extens, dignu'l senyor Junoy:

Ni la nostra jovent Esquerra ben organitzada ab una forta disciplina, ab l'escat esplèndid de les més pures idealitats y ab l'empenta d'una joventut capassa de la més vigorosa actuació, ab el verb vibrant y eloquent de leaders escollits, purs y bons, savis y genials, ni una dreia dotada de tots els medis materials que la riquesa representa, y de tots els prestigis que un capitalisme que treballa pugui acumular, ab tota la ciencia política y art y habilitat, adquirits en l'estudi serà y en l'acció més moderada y prudent que ab més saviesa graduï l'efors sense violència ni convulsions podran, per si soles, resoldre'l problema de Catalunya.

Sense l'unió de tots els catalans en el punt concret de la nostra autonomia, que deixi completament lliures y separades totes les demés qüestions de la vida, sense una acció comú, clarament definida y ab tota sinceritat y patriotisme concertada, sense reusar, ab una o altra forma, ab un nom, sigui el que sigui, ab un programa mínim o un programa màxim, començant per una mancomunitat o per un Parlament, sense reusar la patriòtica política de 1906 no podrem donar ni pas en el camí de les nostres reivindicacions ni registrar un resultat apreciable dintre de la política espanyola, envers del reconeixement de la nostra personalitat.

Si els alsacians y lorenesos, els fidels habitants de les dues províncies arrenques a Fransa ab la punta de l'espasa no apareixen sin units com un sol home, tot vivint separats per la religió, per la política, per totes les humanes disputes, davant dels poders públics alemanys en l'aspiració, quan menys, d'una política més soportable que'l despotisme imperial, el kaiser no estudiaria, com està estudiant, les menes de maneres y les fórmules migrades o efectives d'una foció de llibertat o de una sombra d'autonomia.

Si els irlandesos no haguessin afirmat una política comú dintre del Parlament de la Gran Bretanya, y no s'haguessin pràcticament entès en voluntat de fer resoldre sa qüestió, ni en Gladstone haguera traspassat les línies generals de la solució del problema irlandès, ni el Govern del que forma part en Lloyd George, traspassaria an aque's hores les que completaran l'homena rúes.

Y a Catalunya, aqueixa política d'unió aqueixa política de solidaritat ve més imposada, que en lloc del món; perquè la resistència de l'Estat espanyol, que tot, tot rebuixa les nostres solucions; l'opinió que no les comprun; l'exercici que les odia, per atentories a l'integritat del territori, la autocràcia fins la territorial catalana, en sa majoria més palatina que patriota, 40 províncies que no l'ixen la nostra autonomia, perquè la reputen contrària a l'unitat nacional, tot una premsa en massa, que tracta un jorn y un altre jorn, ab ignorancia y mala fe, la qüestió catalana, com una qüestió de separatisme o odi, fent creure a tothom que'l nostre nacionalisme es una boja aventura o un terrible plet de sang, que sols ab la guerra pot ventilar-se y per la victoria decidirse.

Qui oblidí aqueixes circumstàncies, y no tingué en compte l'estat general de la política espanyola ab relació al problema del reconeixement de la personalitat de Catalunya, no pot formar-se una idea com-

pleta y acabada de les conseqüències fatals del rompiment de Solidaritat, com tampoc pot formarse idea de la necessitat y de l'urgència de reconstituirla y de reforçarla, si ab ras ferm y segur, hem de marxar pels camins trassats, ab tanta claretat y vigor en el programa de l'Unió Federal Nacionalista Republicana.

Però, ¿per què la rompemem allavors Solidaritat? ¿Per culpa de qui s'interrumpí aquella sabia y patriòtica política, que engendrà en tots esperances de millors dies? ¿Per què, per qui s'ha enfonstat aquella solidaritat canbada pels nostres poemes, aclamada pel pobla en totes les contrades de la nostra terra?

Reconec que la qüestió i política i molts y apassiona a la gent, però jo no la crec tant d'actualitat com se suposa, jo voldria en abordar-la y en donar sobre ella ma personal impressió, primer perquè la considero, en part, retrospectiva y en segon lloc perquè es una qüestió que crema, que exalta els esperits y concilia, odia, remou discords y genera desconfiança.

Es una qüestió que's homes de 1907, al tocar-la, volgueren o no volgueren, al hem de punxar, privantnos fins d'entrar en el jurdi solidari y recullirne ses flors de més preuat perfum, so pena de clavar-nos les espines de l'airada y emotiva desconfiança.

En el teatre Principal de Barcelona, el senyor Cambó, en una extensa y molt documentada conferència, explicà de tinguendament les causes de la desconfiança, atribuïnt-la, sobre tot, a dos pecats capitals, que, a son judici, perduren a Solidaritat: la peresa y l'enveja d'alguns homes de l'esquerra. Y el bó del senyor Martí Julià, en un altre teatre, el de la Granvia, va acusar públicament als elements històrics, que no sabem quines males influències introduïren en el carutpís electoral, ni quins germes de corrupció política portar al seu si quan donarem popularitat y vida, tot lo que erem y tot lo que podem, desde la rectificació espontànea d'errors y oblots involuntaris, fins l'existència mateixa, nom y vida del partit, posicions conquistades y representacions públiques.

Sense ambicions de cap mena, ni exigències interessades anarem a la Solidaritat, y nets de sortidors, no haurém perturbada ab cap intriga, excusant constantment d'homes bons y conciliadors, y de esperits flexibles en els desacords y discords de criteri.

No sabem comprendre com un home de la recta conciencia del doctor Martí Julià, que no té l'ànima enverinada pel verí del partidisme, no va recordar, en son parlament, que ell havia format part de la Junta de Solidaritat, que cap repoi ni observació havia fet al carutpís que ara censura; que aquest s'havia format ab precipitació si, puig l'urgència de les circumstàncies no va permetre sabies trucs, ni ben calculades seleccions, per atenuar-se l'indicació llibertina y directa dels districte consulsats, o per indicació, abans trasmesa a la Junta, quan els districte demanaven sa confiança.

En aquell moment, els partits històrics y d'una manera especial el partit d'Unió Republicana, oferien patriòtics consells de desinterès y abnegació, com els nostres correligionaris de Valls, Igualada, Puigcerdà y d'altres comarques que comptant ab milis de foras antics y valerosos, indiquen patriòticament, pera millor endretocar al carutpisme y arruïnar a l'element oficial, sa preferència per candidatures o de la dreita, o de clara y indubitable significació catalanista.

Y de nosaltres, quan pot dir, en just-

L'Inquisició a Sans

Per casualitat ha caigut a les meves mans un pobre y inquisitorial document del qual, pera vergonya dels que així procedeixen vull ferne esment.

Era'l dia 22, que's presentà a casa meua un jove, el qual ple d'ira me digué:

«Mira, encara dura l'Inquisició. No sols per les eleccions obsequen als homes a faltar a la seva conciencia, sinó que miren... Y m'entrega un paperet ab una corona impresa. El paper deia lo següent:

«Barcelona, 20 de junio de 1910.
Sr. F. de T.
Muy Sr. mío!

Habiéndome confiado el pendón principal para la procesión del

CORPUS CHRISTI

que saldrá de la España Industrial (ah, no, de la Iglesia parroquial) de Santa María, de Sans, a las 5 de la tarde del día 26 del corriente mes, me complace en invitar a V. para que se sirva concurrir a tan solemne acto.

Le anticipo por ello las gracias y quedo suyo atento y S. S.

q. b. s. m.
MATIAS MUNTADAS

En la misma iglesia se facilitarán velas».

A més a més me digué'l jove que se li acostà un frare lloc de la casa el qual després de donar-li el paper, a cau d'orella, pera acabar de convencè'l, li va dir:

«El que hi vagi se'l tindrà present y quedarà apuntat».

Sense comentaris...

Sols me resta dir que's obrers de la sudista casa «La España Industrial» que per influències del rector de Sans o d'altres reaccionaris que tan evident dominen iroceroden sobre'l senyor Muntadas, han sigut despatxats pel fet de no haver volgut assistir a la sudista professó, poden venir a buscar el pa de cada dia a casa meua mentres no treballin, podent passar a deixar sos noms a l'oficina pública del Foment Republicà Català de Sans, passatge den Cros, número 5, de nou a onze del matí y de tres a set de la tarda.

EDUARD BATALLA

